

[Holdgaard.]

bliver spurgt, om saadant er lovligt, maa man lade Spørgsmaalet gaa videre. Naar man opretter Foreninger paa den Maade, at man af en vis Del af Medlemmerne forlanger betryggende Kautio, samtidig med, at de skal være solidarisk forpligtede med andre Medlemmer, der ikke stiller Kautio, stiller man dem ikke helt lige.

Jeg haaber, at den højtærede Minister baade vil og kan besvare disse Spørgsmaal enten her ved første Behandling eller i et Udvalg — ogsaa fra anden Side har man jo antydet, at man ønskede et Udvalg nedsat for at faa saa stor Klarhed som muligt over dette Spørgsmaal. Naar vi kunde ønske Lovforslaget henvist til et Udvalg, er det, som sagt, ikke i nogen Maade for at forsinke Sagen, men det drejer sig om saa store Beløb og om saa mange Menneskers Ve og Vel, at det er af Betydning at faa de her ved første Behandling efterlyste Oplysninger.

Landbrugsministeren (Madsen-Mygdal): Jeg tillod mig ved dette Lovforslags Fremsettelse at henstille til Partierne, for saa vidt man var enig i, at denne Forhøjelse af Laanebevillingerne blev givet, da at gøre det i saa hurtigt Tempo, som det var muligt, fordi disse Penge tiltrænges, og der ventes paa dem med Længsel i mange nystiftede Driftslaaneforeninger Landet over. Naturligvis var det ikke min Hensigt at ville gøre Forsøg paa at hindre, at man fremsatte de Anskuelser, man nu maatte have, og det har ogsaa vist sig, at der har været et Ønske om at faa en Forhandling. Det er jo ret lange Taler, vi har hørt her. De Betragtninger, som her er fremkommet, er jo ikke helt nye, men jeg beklager, at efter at alle disse Taler er holdt, ved jeg endnu i dette Øjeblik ikke, om man fra de forskellige Partier vil være med til at give denne Bevillingsforhøjelse eller ikke; men naar vi kommer til Afstemningen, vil det jo hurtigt vise sig, hvorvidt det er Tilfældet eller ej.

Der er imidlertid under de Taler, der her er holdt, stillet nogle Spørgsmaal til mig, og dem skal jeg bestræbe mig for at besvare saa kort som muligt. Det ærede Medlem Hr. Kr. Kristensen, der anbefalede Lovforslaget til Gennemførelse, stillede det Spørgsmaal, hvorvidt det vilde være muligt at indrette Vedtægterne i Driftslaaneforeningerne saaledes, at der efterhaanden, som der melder sig flere Medlemmer, kunde opnaas øgede Laan. Jeg maa sige, at saa længe Foreningerne er under Oprettelse, er det jo en Selvfølge, at der maa kunne optages nye

Medlemmer, hvis Foreningerne i øvrigt selv ønsker det — det er jo det afgørende —, men derimod maa jeg være betænkelig ved, at der, efter at et Laan er ydet og begyndt at løbe, stadig holdes aabent Hus. I saa Fald maa der oprettes nye Foreninger. Man maa huske paa, at Foreningerne behøver ikke at være saa overordentlig store, blot der er 30 Medlemmer, kan der oprettes en ny Forening.

Det ærede Medlem spurgte mig dernæst, om det ikke var muligt, at der kunde sættes en lavere Rentefod. Dertil maa jeg svare: Nej, det er ikke muligt, hvis det Princip skal opretholdes, at disse Laan ikke maa være en Gave til de erhvervsdrivende. Dette Princip, at der skal svares den samme Rente af disse Laan, hvortil Staten selv er i Stand til at optage Laan, er opretholdt ikke blot overfor Landbruget, men ogsaa overfor Haandværkere og Fiskere.

Jeg skal oplyse, at da Rentefoden baade for disse Laan og for Laanene til Haandværk og Fiskeri første Gang blev fastsat til 5,35 pCt., var den effektive Rentefod for Staten ganske vist nogle faa Points under 5,35, de 5,35 er et afrundet Tal og afrundet opad. Men da Renten nu sidste Gang, den 1. Oktober, blev fastsat paa ny og fastsat til de samme 5,35 pCt., var det, fordi det var rart at fastholde det samme Tal og ikke ændre det med korte Mellemløb. Da var Forholdene nemlig saaledes, at Erhvervenes Laanefond ikke kunde laane til 5,35 pCt., men det drejer sig ganske vist ogsaa kun om nogle faa Points. I dette Øjeblik ligger altsaa denne Rentefod en lille Smule under, hvad Staten selv kan opnaa Laan til. Men Forskellen paa den ene og den anden Side er saa ringe, at det med fuld Føje kan siges, at de 5,35 pCt. er, som det ogsaa var Forudsætningen, det samme, som Staten og Erhvervenes Laanefond selv kan laane Midler til. Jeg mener, at dette Princip maa fastholdes. Hvis vi kommer ind paa, at Staten skal laane Penge ud og laane dem ud med direkte Rentetab, kommer vi ind paa noget helt andet end det, der var tilsigtet ved Lovens Vedtagelse.

Det ærede Medlem Hr. Bording anlagde sin Tale som en Slags Jubilæumstale, idet det var to Aar siden, han havde haft den store Glæde at være med til at fremsætte Lovforslag om Laan og Tilskud i brede Baner til alle mulige Erhverv paa alle mulige forskellige Maader. Han fandt, at det, der her var Tale om, var det samme, og derfor var det ham en særlig Glæde paa denne Dag at kunne udtale sig om et Lovforslag,